

Škola: Základná škola Brezno, Pionierska 2
Okres: Brezno
Kraj: Banskobystrický

BIOLOGICKÁ OLYMPIÁDA

37. ročník. Školský rok: 2002/03

Kategória: C

Správa

Chov škrečka džungárskeho

Autorka: Zuzana ZIBRÍNOVÁ

Miesto a dátum referovania: Brezno, január 2003

ÚVOD

Mnohé deti by dnes chceli chovať a starať sa o zvieratko. Prvé ťažkosti nastávajú, keď rodičia odmietnu, aby ich deti chovali psa alebo mačku. Veľa ľudí dnes býva v bytovkách v stiesnených podmienkach preto chov väčších zvierat by výrazne ovplyvnil ich bývanie. Aj ja bývam v bytovke a stretla som sa s podobnými problémami. Riešením takejto situácie môže byť chovanie malého zvieratka, ktoré nie je náročné. Preto som sa rozhodla pre škrečky. Mám samčeka a samičku, ktorým som dala meno Dharma a Greg.

CIEĽ PROJEKTU

Táto téma ma zaujala pre jej náročnosť. Pretože v mojom okolí nemožno nájsť mnoho informácií o škrečkoch. Tak som sa rozhodla pozorovať ich správanie sa s cieľom dozvedieť sa o nich niečo nové a tak pomôcť trocha deťom, ktoré by tiež chceli chovať škrečka.

METODIKA PRÁCE

- Ø Preštudovanie mne dostupnej literatúry.
- Ø Pozorovanie správania sa škrečkov.
- Ø Využitie vlastných skúseností s chovom škrečkov.
- Ø Poradenie sa so zverolekárom.
- Ø Sledovanie finančných nákladov za mesiac.
- Ø Poradenie sa s učiteľom prírodopisu.
- Ø V práci som použila fotografie vytvorené digitálnym fotoaparátom.
- Ø V mojom projekte som použila metódy pozorovania, opisu, rozprávania, zhromažďovania skúseností.

VLASTNÉ POZOROVANIE

Anatómia škrečka džungárskeho

Škrečky zaradujeme do triedy cicavce a radu hlodavce. Dospelé jedince sú v priemere 100 mm dlhé. Dĺžka tela mojich škrečkov dosahuje 80 mm, hlava je veľká asi 30 mm, nohy majú 10 mm a chvost je dlhý 5 mm a takmer celý pokrytý hustou srst'ou. Hmotnosť nepresahuje 100 g, moje majú 50 g. Sfarbenie je veľmi kontrastné. Na sivohnedom chrbte sa tiahne tmavý uhrovitý pás. Boky tela a brucha sú svetlosivé. Škrečok sa vyskytuje v dvoch poddruhoch. Poddruh žijúci na severovýchode rozšírenia nazývame *Phodopus sungorus sungorus* a druhý obývajúci juhovýchodnú časť areálu sa nazýva *Phodopus sungorus campbelli* je viac hnedý. Obidva druhy sú vo voľnej prírode rozšírené najmä v Kazachstane, Altaji, Sibíri a severnej Číne. Žijú v trávinatej ale i kultúrnej stepi.

Pohlavná dvojtvarnosť je len málo zreteľná. Samčeka a samicu rozlíšime iba podľa pohlavných orgánov a ak si nevieme poradiť je vhodné poradiť sa so zverolekárom.

Zmyslové orgány sú pre každého živočícha veľmi dôležité, aj pre škrečky a všetky ich majú dobre vyvinuté. Majú päť zmyslov podobne ako človek. Škrečky počujú aj ten najmenší šuchot, preto sú veľmi plaché. Zrak im slúži na vnímanie prostredia. Dokonalá stavba oka im dovoľuje ostrážito vykonávať rôzne činnosti a tak ich chrániť pred nebezpečenstvom. Hmat majú podobne ako mačky umiestnený na fúzikoch, ktoré sú dlhé 2 – 3 cm. Chuťovým zmyslom skúšajú čo možno skonzumovať.

V súčasnosti jestvuje na svete veľa druhov škrečkov. Existujú štyri hlavné druhy a od nich sa odvídzajú ďalšie:

- Ø Škrečok džungársky (*Phodopus sungorus*),
- Ø škrečok zlatý (*Mesorcriteus auratus*),
- Ø škrečok roborovského (*Phodopus roborovskii*),
- Ø škrečok čínsky (*Cricetulus griseus*).

Kŕmenie a výživa

Škrečky sa živia nielen semenami rozličných tráv a obilnín, ale požírajú aj rozličný hmyz a húsenice. Potravu si ukrývajú do lícných váčkov, pretože ich domovina je na potravu dosť nehostinná. Keď škrečok nájde potravu, uchopí ju do predných končatín a začne sa kŕmiť, neprestáva žrať ani vtedy, keď sa nasýti. Moje škrečky si všetko čo vyzerá ako potrava ukladajú do svojej zásobárne. Krmivo im dávam len toľko, čo zožerú. Inak by mali veľké zásoby a potrava by sa im mohla pokaziť, čo by mohlo podnietiť vznik rôznych ochorení a tak ohroziť ich zdravie. Škrečky chovám každý deň. Dávam im jedlo z obchodu, ale aj ovocie a zeleninu, syry a pod.

Správanie sa škrečka džungárskeho

Škrečky sú veľmi čulé zvieratká a radi skúmajú svoje obydlie. Ako jedlo majú radi aj ovocie. Sú veľmi rýchle a majú radi tmavé miesta (napr. krabica, kúpený domček pre škrečky...), kde si ukladajú jedlo a skrývajú sa pred nebezpečenstvom. Keď si robia napriek, pištia ako hračky. Robia v noci veľký rachot, na ktorý si časom zvyknete.

Všetko radi obhrýzajú svojimi prednými zubami, ktoré im stále dorastajú, ale hryzením si ich opotrebúvajú. Raz, keď nám jeden škrečok ušiel, nevideli sme ho tri dni, našla ho mamina, keď vysávala kuchyňu a hlukom z vysávača škrečka vystrašila, ktorý vybehol spoza kuchynskej linky. Druhého sme našli po troch dňoch ako mamine obhrýzal Racio chlebičky. Vôbec sa nebál a my sme ho mohli odniesť do akvária. Keď sme ich dali spolu, boli hrozne šťastné. Moje škrečky obľubujú krabičky a papierové kotúčky, ktoré obhrýzajú a skrývajú sa do nich. Raz som im dala 2 papierové vreckovky a oni si z nich urobili teplý domček. Sú to naši malí miláčikovia.

Škrečky sa veľmi radi hrajú sami, alebo spolu. Sami sa hrajú s rôznymi predmetmi napr. na kolotoči, vo valčekoch od toaletného papiera, v kovovej guľičke, do ktorej sa ako malé mohli zmestiť. Pokiaľ sa hrajú sú to skoky a mierne bitky, pričom ide len o hravé zápasenie, ktoré je prípravou na budúci lov. Mláďatá sú vždy zvedavejšie a aktívnejšie.

Rozmnožovanie

V zajatí chováme tieto malé nočné hlodavce v pároch. Samca necháme pri mláďatách spolu so samicou. Vo vrhu je 4-6, zriedka 8 mláďat. Mláďatá sa kotia holé a slepé, ale rýchlo rastú, takže na 10. deň sú osrstené. Na 11. deň sa im otvárajú očné mihalnice. Samica sa krátko po vrhu pári, takže je schopná odchovať 7-8 vrhov. Gravidita samice trvá 20-22 dní. Mláďatá sexuálne dospievajú po troch mesiacoch. Pri dlhodobejšom ochladení škrečky upadajú do zimného spánku. Škrečky sa dožívajú 2-3 rokov. Najplodnejšie sú do 1 roka.

Moje škrečky mali mláďatá, stačilo oddeliť iba samčeka, ktorý by mohol svoje mláďatá zožrať.

Hygiena chovu

Škrečky patria medzi čistotné živočíchy. Čistotu si udržiavajú tým, že si oblizujú labky a roztierajú po celom tele. Toto robia po každom žraní, hoci aj po maličkých porciách. Sú veľmi čistotné, ale napriek tomu niekedy zapáchajú, pretože sa nachádzajú medzi starými pilinami a výkalmi (pokiaľ sa nevymenia).

Zárukou dobrého zdravotného stavu i vysokej reprodukčnej schopnosti malých hlodavcov je hygiena chovu. Škrečkom treba pravidelne vymieňať piliny a vodu. Síce vymieňať piliny treba, lenže to sa im nepáči, pretože v starých pilinách mali označené svoje miesta. Vtedy pobejú sem a tam a snažia sa vyjsť z akvária.

Teraz majú už moje škrečky veľké akvárium a tak nemôžu z neho vyliezť. Pri zanedbávaní čistoty môže dôjsť k zapáchaniu škrečkov a k vzniku rôznych ochorení.

Niektoré ochorenia škrečkov

Zistila som, že škrečky v zajatí postihuje len málo ochorení, medzi ktoré patria vlhký chvost – ten sa prejavuje vlhkou srst'ou okolo análneho otvoru – je to vlastne hnačka. Vtedy sú škrečky malátne a trpia silným zápalom čriev. Z červových parazitov sa u škrečkov vyskytujú najmä škrkavky. Napadnuté zviera ošetríme piperazínom podaním v pitnej vode. Roztoče sú parazity, ktoré sa odstraňujú častým vetraním a odstránením znečistených podstielok. Trichomonas muris sa vyskytuje v žalúdku, črevách a príušných vačkoch. Odstránime ho pridávaním antibiotík do potravy.

Starostlivosť o škrečkov pri odchode na dovolenku

Keď odchádzame do letného tábora na či dovolenku nemusíme sa báť o škrečky. Stačí, ak sa o nich dôkladne postaráme. Musím im zabezpečiť dostatok čerstvej pitnej vody, aby nezahynuli od smädu. Potom kúpim tyčinky rôznych zmesí, ktoré im dlho vydržia. Potom poprosím susedov, aby im ich dali a nezabudli na čerstvú vodu. Nesmieme zabudnúť, že potrebujú dennú starostlivosť. Keď mám toto všetko zabezpečené, potom sa môžeme vybrať preč.

Zaobchádzanie so škrečkami

Škrečky sú veľmi obľúbené medzi deťmi, ale aj dospelými. Sú však aktívne len v noci alebo za súmraku. cez deň väčšinou spia. Vtedy ich nesmieme prebudiť, inak nás môžu pohryzť od preľaknutia. Ja som sa s tým však nestretla, lebo moje škrečky sú už zvyknuté. Keď im nadvihnem domček, zobudia sa. Zaobchádzať však treba s nimi veľmi opatrne, nie násilím. Sú to krehké a ľahko zraniteľné stvorenia. Častou príčinou rôznych ťažkostí býva ich prekrmovanie a podávanie sladkostí.

Finančná náročnosť chovu

Škrečka si môžete kúpiť v rôznych obchodoch, v ktorých sa predávajú zvieratá a potreby pre ne. Škrečok stojí približne 50 Sk. Domček pre ne stojí rôzne 25-35 Sk, alebo si ho môžete vyrobiť. Akvárium je asi najdrahšie stojí podľa veľkosti 150-350 Sk. Ako obľúbenú hračku doporučujem kolotoč asi za 100 Sk. Ako podstielku používam piliny 20 Sk (ak nemáte inú možnosť ich zohnať), napájačka od 24 – 52 Sk. Misku kupovať nemusíte, postačí aj vrchnák. Stravu si zakúpite tiež v obchodoch so zvieratami. Bývajú to rôzne zmesi jedál, medzi ktorými nesmú

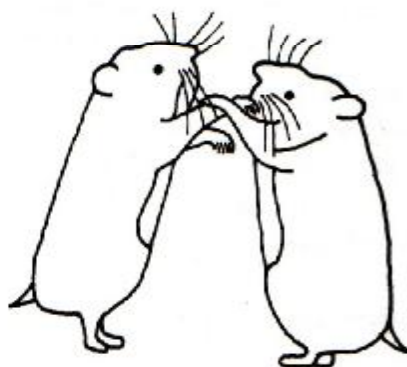
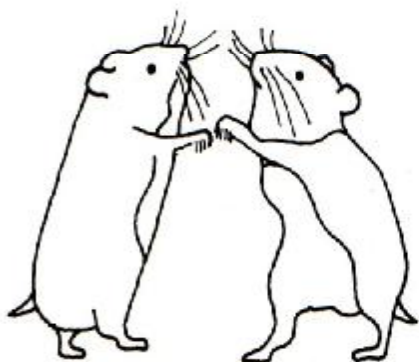
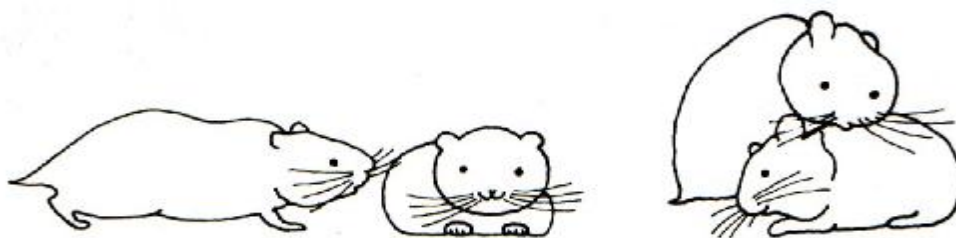
chýbať granule s obsahom vitamínov (farebné granule) po 5-10 Sk za kus. Na dlhší čas si môžete kúpiť obilninové, ovocné, orechové a iné tyčinky.

Alergia na chov zvierat

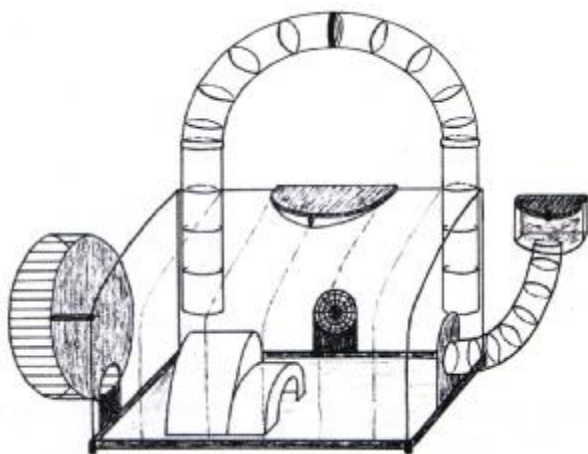
Ak sa zistí, že dieťa má alergiu na zviera v jeho blízkosti, alebo na jeho srst' je potrebné, aby sa zvieratko odstránilo. Všeobecne platí, že práve pre tieto deti je výhodné chovať škrečka, najmä pre jeho čistotnosť čím sa vo svojej blízkosti odstránia rôzne parazity.

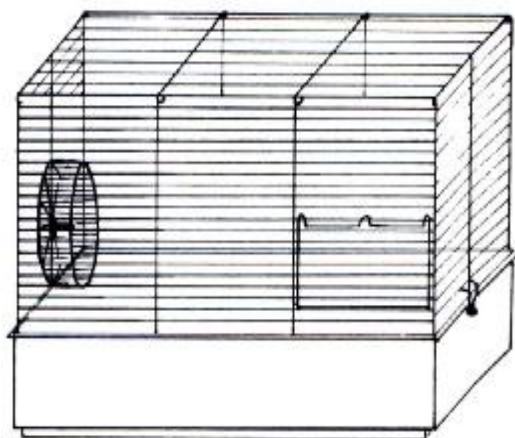
PRÍLOHA

Bojové pozície

Miesto na hranie

Klietka

Dharma a Greg

U napájačky

Obľúbená hračka – kolotoč

Pokus o útek ?

ZÁVER

Pri hodnotení svojho pozorovania by som doporučila najmä zlepšenie potravy škrečkov. V budúcnosti budem viac pridávať zeleniny najmä – kaleráb, mrkva, voňavý petržlen, ale aj ovocie ako – banán, jablko. Po tomto pokuse sa škrečkom zvýšila hmotnosť a aj narástli.

Ochoreniam sa moje škrečky zatiaľ úspešne vyhýbajú. Zatiaľ som sa stretla len s vonkajšími parazitmi – blchami. Tie sa našťastie dajú ľahko odstrániť – dôkladným vetraním a častejším vymieňaním znečistenej podstielky. Škrečky sú aktívne najmä v noci a za súmraku, preto by sme ich nemali vyrušovať cez deň, keď spia. Náhle prebudenie môže spôsobiť stres a ten môže byť jednou z príčin rôznych ochorení. Navyše pri náhlom prebudení sa škrečok bráni pohryzením. Ako hračku by som doporučila kolotoč, na ktorom sa škrečky dokážu hrať celé hodiny. Touto hrou si zabezpečujú aj svoju dobrú kondíciu, ktorú potrebujú, pretože ich životný priestor v domácich podmienkach je veľmi obmedzený.

Chovanie domácich zvierat môže pomáhať chorým ľuďom k zlepšeniu ich zdravotného stavu. A práve škrečok môže byť jedným z nich, ktorý im tiež môže spríjemniť život.

RESUMÉ

Vo svojej práci som sa zamerala na pozorovanie škrečka džungárskeho. K tomuto pozorovaniu ma viedli nasledovné myšlienky: Viem, že veľa detí v mojom veku by mali radi doma domáce zvieratko, s ktorým by sa hrali a mali ho radi. Chcela by som pripomenúť, že pri mojom pozorovaní som prišla na to, že tieto myšlienky, ktoré som uviedla sú nedostačujúce. O domáce zvieratko sa treba v prvom rade starať, a to starať s láskou. Mnohé deti si hranie zamieňajú s trýznením. Aby k takejto zámene nedošlo, treba ku hre pridať aj odborné znalosti. Tieto som získala z odbornej literatúry, ktorú som sa snažila použiť v praxi. Moja prax, to je vlastne pozorovanie škrečkov a staranie sa nich.

Aj v práci je vidieť, že škrečky sa u mňa majú dobre, mám ich rada, oni majú radi mňa. Chovanie domácich zvierat môže pomáhať chorým ľuďom k zlepšeniu ich zdravotného stavu. A práve škrečok môže byť jedným z nich, ktorý im tiež môže spríjemniť život. Ale čo je hlavné, a to dúfam, že som zdokumentovala, viem sa o ne aj odborne postarať. O to mi pri tvorbe tejto práce hlavne išlo.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1] AMBRUŠ B.: Chováme chrčky, morčatá a iné hlodavce. 13. vydanie. Bratislava. Príroda, 1991.
- [2] RÜDIGER HERRSCHER - BERNHARD GRÖBBE: Aké zvieratko do našej rodiny. 1. vydanie. Bratislava. Mladé letá, 1994.